

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0317/2010

11. 11. 2010

ZPRÁVA

o sociální odpovědnosti podniků v dohodách o mezinárodním obchodu
(2009/2201(INI))

Výbor pro mezinárodní obchod

Zpravodaj: Harlem Désir

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	17
STANOVISKO VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI	21
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	25

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o sociální odpovědnosti podniků v dohodách o mezinárodním obchodu (2009/2201(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 12, 21, 28, 29, 30 a 31 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na články 2, 3 a 6 Smlouvy o Evropské unii,
- s ohledem na články 9, 10, 48, 138, 139, 153, 156, 191, 207 a 218 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na směrnice OECD pro nadnárodní podniky, Tripartitní deklaraci Mezinárodní organizace práce (MOP) o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku, na kodexy chování schválené pod záštitou mezinárodních organizací, jakými jsou Světová organizace OSN pro výživu, Světová zdravotnická organizace a Světová banka, a s ohledem na úsilí vynaložené na regulaci činnosti podniků v rozvojových zemích pod záštitou Konference OSN o obchodu a rozvoji,
- ohledem na iniciativu Global Compact, kterou Organizace spojených národů zahájila v září 2000, na zprávu generálního tajemníka OSN nazvanou „Vstříc globálnímu partnerství – posílená spolupráce mezi Organizací spojených národů a všemi příslušnými partnery, zejména v soukromém sektoru“ ze dne 10. srpna 2005 (05 45706 (E) 020905), na oznámení o iniciativách OSN s názvem Global Compact a Global Reporting ze dne 9. října 2006 a na zásady odpovědného investování, které byly OSN vydány v lednu 2006 a jejichž koordinace je součástí Finanční iniciativy Programu OSN pro životní prostředí a iniciativy OSN Global Compact,
- s ohledem na normy OSN týkající se povinnosti nadnárodních společností a jiných obchodních podniků s ohledem na lidská práva, které byly schváleny v prosinci roku 2003¹,
- s ohledem na iniciativu Global Reporting (GRI) z roku 1997², na aktualizované pokyny G3 pro podávání zpráv o udržitelném rozvoji, jež byly zveřejněny dne 5. října 2006, a na pokyny G4, které v současné době připravuje GRI,
- s ohledem na výsledky vrcholné schůzky OSN věnované udržitelnému rozvoji, která se konala v roce 2002 v Johannesburgu, zejména na výzvu nabádající k iniciativám souvisejícím se sociální odpovědností podniků, a na závěry Rady ze dne 3. prosince 2002 o opatřeních navazujících na výsledky této vrcholné schůzky³,
- s ohledem na zprávu vysokého komisaře OSN pro lidská práva, která se zabývá otázkou povinností nadnárodních společností a jiných obchodních podniků, pokud jde o lidská

¹ Dokument OSN E/CN.4/Sub.2/2003/12/Rev.2 (2003).

² www.globalreporting.org

³ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/636/94/PDF/N0866694.pdf?OpenElement>

práva, a byla zveřejněna dne 15. února 2005 (E/CN.4/2005/91, 2005),

- s ohledem na zprávu zvláštního zmocněnce generálního tajemníka OSN pro otázky lidských práv a nadnárodních a jiných obchodních společností s názvem Podpora a ochrana všech lidských, občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv, včetně práva na rozvoj, která byla vydána dne 7. dubna 2008 (A/HRC/8/5 2008), a na práce na jeho příští zprávě plánované na rok 2011, jež v současnosti probíhají,
- s ohledem na zprávu zvláštního zmocněnce generálního tajemníka OSN pro otázky lidských práv a nadnárodních a jiných obchodních společností Johna Ruggieho nazvanou Obchod a lidská práva: další kroky směrem k operacionalizaci rámce pro „ochranu, respekt a nápravu“ ze dne 9. dubna 2010 (A/HRC/14/27),
- s ohledem na referenční systémy a mechanismy certifikace a označování vztahující se na činnosti podniků související s udržitelným rozvojem, změnou klimatu a snižováním chudoby, k nimž patří například předpis SA 8000 týkající se zákazu dětské práce a normy AFNOR a ISO v oblasti udržitelného rozvoje,
- s ohledem na Kimberlejský systém certifikace týkající se kontroly obchodu se surovými diamanty,
- s ohledem na iniciativy v různých členských státech na podporu sociální odpovědnosti podniků, a zejména na Vládní centrum sociální odpovědnosti podniků, které vzniklo v Dánsku, aby koordinovalo legislativní iniciativy vlády na podporu sociální odpovědnosti podniků a vyvíjelo praktické nástroje pro potřeby podniků¹,
- s ohledem na Mezinárodní pakt týkající se hospodářských, sociálních a kulturních práv z roku 1966, Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen z roku 1979, Deklaraci OSN o právech původního obyvatelstva, která byla přijata rezolucí Valného shromáždění OSN č. 61/295 ze dne 13. září 2007, a Úmluvu OSN o právech dítěte z roku 1989,
- s ohledem na mezinárodní úmluvy týkající se životního prostředí, například na Montrealský protokol o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu (1987), Basilejskou úmluvu o kontrole přeshraničních pohybů nebezpečných odpadů (1999), Cartegenský protokol o biologické bezpečnosti (2000) a na Kjótský protokol (1997),
- s ohledem na stanovisko Výboru regionů ze dne 14. března 2003 k zelené knize nazvané „Podpora evropského rámce sociální odpovědnosti podniků“,
- s ohledem na závěrečnou zprávu a doporučení Evropského fóra mnoha zúčastněných stran o sociální odpovědnosti podniků, jež byla přijata dne 29. června 2004, včetně 7. doporučení, které podporuje vypracování náležitého právního rámce,
- s ohledem na Bruselskou úmluvu z roku 1968 ve znění nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí

---

¹ <http://www.csrgov.dk>

v občanských a obchodních věcech¹ a zelenou knihu Komise ze dne 21. dubna 2009 o revizi nařízení Rady (ES) č. 44/2001,

- s ohledem na zelenou knihu Komise s názvem „Podpora evropského rámce sociální odpovědnosti podniků“ (KOM(2001)0366), na niž navazuje bílá kniha nazvaná „Sdělení Komise týkající se sociální odpovědnosti podniků: příspěvek podniků k udržitelnému rozvoji“ (KOM(2002)0347),
- s ohledem na doporučení Komise ze dne 30. května 2001 o účtování, oceňování a zveřejňování environmentálních aspektů v ročních účetních závěrkách a výročních zprávách podniků (vydáno pod označením C(2001)1495)²,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 18. května 2004 nazvané „Sociální rozměr globalizace – jak politika EU přispívá k rozšíření výhod na všechny“ (KOM(2004)0383),
- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru ze dne 22. března 2006 nazvané „Provádění partnerství pro růst a zaměstnanost: učinit z Evropy centrum excelence v oblasti sociální odpovědnosti podniků“ (KOM(2006)0136),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. května 2006 nazvané „Podpora slušné práce pro všechny – Příspěvek Unie k provádění agendy slušné práce ve světě“ (KOM(2006)0249),
- s ohledem na všeobecný systém preferencí (GSP) platný od 1. ledna 2006, který poskytuje osvobození od cla nebo snížení celních sazeb zvýšenému počtu výrobků a rovněž zahrnuje nové pobídky pro ohrožené země se specifickými obchodními, finančními nebo rozvojovými potřebami,
- s ohledem na článek 6 dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Jižní Koreou, která byla podepsána v říjnu 2009, jenž stanoví, že „smluvní strany usilují o usnadnění a podporu obchodu se zbožím, které je přínosem pro udržitelný rozvoj, včetně zboží, s nímž se obchoduje v rámci takových systémů, jako je spravedlivý a etický obchod, a zboží, z jehož obchodování vyplývá sociální i jiná odpovědnost podniků“,
- s ohledem na čl. 270 odst. 3 dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Kolumbií a Peru, která byla podepsána v březnu 2010 a v níž se smluvní strany zavázaly podporovat osvědčené obchodní postupy spojené se sociální odpovědností podniků a „uznávají, že pružné a dobrovolné mechanismy založené na pobídkách mohou přispět ke spojitosti mezi obchodními praktikami a cíli udržitelného rozvoje“,
- s ohledem na usnesení Rady ze dne 3. prosince 2001 o navázání na Zelenou knihu o podpoře evropského rámce pro sociální odpovědnost podniků³,
- s ohledem na usnesení Rady ze dne 10. ledna 2003 o sociální odpovědnosti podniků⁴,

---

¹ Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1.

² Úř. věst. L 156, 13.6.2001, s. 33.

³ Úř. věst. C 86, 10.4.2002, s. 3.

⁴ Úř. věst. C 39, 18.2.2003, s. 3.

- s ohledem na usnesení Rady ze dne 6. února 2003 o sociální odpovědnosti podniků¹,
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2005/600/ES ze dne 12. července 2005 o hlavních směrech politiky zaměstnanosti členských států, které členským státům doporučuje vybízet podniky k rozvíjení sociální odpovědnosti²,
- s ohledem na závěry Rady týkající se dětské práce³, které byly přijaty dne 14. června 2010,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001 ze dne 19. března 2001 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS)⁴,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/51/ES ze dne 18. června 2003 o ročních účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách některých forem společností, bank a jiných finančních institucí a pojišťoven⁵,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 1999 o normách Společenství pro evropské podniky působící v rozvojových zemích: k evropskému kodexu chování⁷, v němž Parlament doporučuje vytvořit vzorový kodex chování podporovaný evropskou monitorovací platformou,
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2001 o otevřenosti a demokracii v mezinárodním obchodu⁸, v němž Parlament žádá, aby organizace WTO dodržovala základní sociální normy stanovené Mezinárodní organizací práce a aby přijala rozhodnutí organizace MOP, jakož i případné výzvy k zavedení sankcí v souvislosti s případy závažného porušení základních sociálních norem,
- s ohledem na své usnesení ze dne 4. července 2002 o sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru s názvem „Podpora základních pracovních norem a zlepšení sociálních aspektů veřejné správy v kontextu globalizace“⁹,

---

¹ Úř. věst. C 39, 18.2.2003, s. 3.

² Úř. věst. L 205, 6.8.2005, s. 21.

³ 10937/1/10.

⁴ Úř. věst. L 114, 24.4.2001, s. 1; aktuální znění: 2001R0761— EN— 01.01.2007.

⁵ Úř. věst. L 178, 17.7.2003, s. 16.

⁶ Úř. věst. L 134, 30.4.2004, s. 114.

⁷ Úř. věst. C 104, 14.4.1999, s. 180.

⁸ Úř. věst. C 112 E, 9.5.2002, s. 326.

⁹ Úř. věst. C 271 E, 12.11.2003, s. 598.

- s ohledem na své usnesení ze dne 13. května 2003 o sdělení Komise o sociální odpovědnosti podniků: příspěvek podniků k udržitelnému rozvoji¹ ,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 5. července 2005 o vykořisťování dětí v rozvojových zemích se zvláštním důrazem na práci dětí² ,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 15. listopadu 2005 o sociálním rozměru globalizace³ ,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 6. července 2006 o spravedlivém obchodu a rozvoji⁴ ,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 13. března 2007 o sociální odpovědnosti podniků: nové partnerství⁵ ,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 23. května 2007 o podpoře slušné práce pro všechny⁶ , v němž Parlament žádá, aby v obchodních dohodách uzavíraných EU, především ve dvoustranných dohodách, byly zohledňovány sociální normy, a podporovala se tak důstojná práce,
  - s ohledem na slyšení nazvané „Sociální odpovědnost podniků v mezinárodním obchodu“, které Evropský parlament pořádal dne 23. února 2010,
  - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro mezinárodní obchod a stanovisko Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A7-0317/2010),
- A. vzhledem k tomu, že společnosti a jejich dceřiné firmy jsou jedním z hlavních aktérů hospodářské globalizace a mezinárodních obchodních výměn,
- B. vzhledem ke směrnicím OECD pro nadnárodní společnosti z roku 2000 a k aktualizaci těchto doporučení z roku 2010, k doporučením vlád adresovaným podnikům a týkajícím se dobrovolných norem odpovědného chování při dodržování platných právních předpisů, zejména pokud jde o pracovní právo, vztahy se sociálními partnery, lidská práva, životní prostředí, zájmy spotřebitelů, boj proti korupci a daňovým únikům,
- C. vzhledem k Tripartitní deklaraci organizace MOP o nadnárodních společnostech, která má být vodítkem pro vlády, nadnárodní společnosti a pracovníky v takových oblastech, jako je zaměstnanost, vzdělávání, pracovní podmínky a profesní vztahy, a v níž je zakotven závazek signatářských států dodržovat a podporovat čtyři základní pracovní normy: svobodu sdružování a právo na kolektivní vyjednávání, odstranění všech forem nucené práce a práce dětí, jakož i odstranění diskriminace v pracovní oblasti,
- D. vzhledem k tomu, že povaha sociální odpovědnosti podniků je dobrovolná

¹ Úř. věst. C 67 E, 17.3.2004, s. 73.

² Úř. věst. C 157 E, 6.7.2006, s. 84.

³ Úř. věst. C 280 E, 18.11.2006, s. 65.

⁴ Texty přijaté tohoto dne, P6_TA(2006)0320.

⁵ Úř. věst. C 301 E, 13.12.2007, s. 45.

⁶ Úř. věst. C 102 E, 24.4.2008, s. 321.

a samoregulační a že by se měly jakékoli iniciativy Komise zaměřit na podporu a nikoli regulaci činností v rámci sociální odpovědnosti podniků,

- E. vzhledem k tomu, že iniciativa OSN Global Compact prosazující 10 principů podnikání žádá společnosti, aby přijaly, podporovaly a schválily v rámci své sféry vlivu soubor nejdůležitějších hodnot týkajících se lidských práv, hlavních pracovních norem, životního prostředí a boje proti korupci, k jejichž prosazování se společnosti zavazují a kterými se dobrovolně řídí při svých obchodních operacích,
- F. vzhledem ke stávajícím pracím na aktualizaci směrnic OECD pro nadnárodní společnosti, a zejména těch, jež se týkají zlepšení fungování vnitrostátních kontaktních míst a režimu odpovědnosti za dodavatelské řetězce,
- G. vzhledem k tomu, že mezinárodní referenční systémy, jako je iniciativa Global Reporting, nebo mechanismy certifikace a označování, jako je norma ISO 14 001 nebo zejména nová norma ISO 26 000, která je koncipována jako soubor pokynů, jež se uplatní na všechny typy organizací, pomáhají podnikům posuzovat hospodářské, sociální a environmentální dopady jejich činnosti, přičemž zahrnují pojem udržitelného rozvoje, avšak jsou účinné pouze tehdy, pokud jsou skutečně uplatňovány a pokud podléhají kontrole,
- H. vzhledem k definici sociální odpovědnosti podniků, kterou je podle normy ISO 26 000 „odpovědnost organizace za dopady svých rozhodnutí a činností na společnost a životní prostředí, jež se projevuje transparentním a etickým chováním, které přispívá k udržitelnému rozvoji, včetně zdraví a blaha společnosti, zohledňuje očekávání zúčastněných stran, respektuje platné zákony a je v souladu s mezinárodními normami, je začleněno do celé organizace a je prováděno v rámci jejích vztahů“, na niž se shodla velká část občanské společnosti a mezinárodního odborového hnutí,
- I. vzhledem k cíli, který Komise vytyčila ve svém sdělení z roku 2006, podle něhož se má Evropská unie stát „centrem excelence v oblasti sociální odpovědnosti podniků“ a v němž je sociální odpovědnost podniků prezentována jako „určitý aspekt evropského sociálního modelu“ představující „v kontextu intenzivní světové konkurence prostředek k ochraně solidarity, soudržnosti a rovnosti příležitostí“,
- J. vzhledem ke zprávě Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané „Na cestě k efektivnějšímu a spravedlivějšímu vnitřnímu obchodnímu a distribučnímu trhu do roku 2020“¹ a k její příloze, která zdůrazňuje, že „spotřebitel má často k dispozici pouze málo informací o tom, jak si obchodník vede v oblasti sociální zodpovědnosti. Nemůže tak při svém nakupování přijímat informovaná rozhodnutí“,
- K. vzhledem k tomu, že obchodní politika musí být – v souladu se Smlouvami – sladěna se všemi cíli Evropské unie, včetně jejích sociálních cílů, cílů v oblasti životního prostředí a rozvojové pomoci,
- L. vzhledem k tomu, že vstup Lisabonské smlouvy v platnost rozšířil rozsah pravomocí EU v oblasti obchodu, zejména pokud jde o investice, jež nyní musí být v souladu s normami

---

¹ KOM(2010)355 v konečném znění.

sociální odpovědnosti podniků, k nimž se EU zavázala; vzhledem k tomu, že nová společná investiční politika by měla upřesnit vynutitelné podmínky pro investory EU jakožto hlavní nástroj pro nové nastavení rovnováhy mezi právy a povinnostmi,

- M. vzhledem k tomu, že Evropská unie již nyní poskytuje určité obchodní preference pouze za předpokladu, že její partneři ratifikují hlavní úmluvy Světové organizace práce, a vzhledem k tomu, že již v roce 2006 se zavázala, že bude prostřednictvím všech vnějších politik, tedy i pomocí obchodní politiky, podporovat důstojnou práci,
- N. vzhledem k tomu, že dvoustranné dohody Evropské unie o volném obchodu obsahují nyní kapitolu o udržitelném rozvoji, jejíž součástí jsou cíle v oblasti životního prostředí a v sociální oblasti a dodržování předpisů v těchto oblastech,
- O. vzhledem k tomu, že nedodržování zásad sociální odpovědnosti podniků představuje určitý druh sociálního a environmentálního dumpingu poškozujícího zejména podniky a pracovníky působící v Evropě, kteří jsou povinni dodržovat přísnější pracovní, environmentální a fiskální normy; vzhledem k tomu, že zavedení seznamu sankcí při pokračujícím porušování zásad sociální odpovědnosti podniků by představovalo účinné opatření,
- P. vzhledem k tomu, že by bylo přirozené, pokud by evropské společnosti, které své výrobní jednotky přesunou do zemí s nízkými příjmy a méně přísnými předpisy v oblasti životního prostředí, mohly být hnány k odpovědnosti u příslušných soudů za případné ekologické a sociální škody způsobené v příslušných zemích jejich dceřinými firmami nebo jiné negativní vnější faktory postihující místní společenství,
- Q. vzhledem k velké rozmanitosti vazeb, které mohou existovat mezi mateřskou společností a jejími dceřinými společnostmi na jedné straně a mezi podnikem a jeho dodavatelem na straně druhé; vzhledem k nutnosti upřesnit na mezinárodní úrovni pojmy jako je sféra vlivu a „náležitá péče“,
- R. vzhledem k tomu, že podniky nejsou přímými subjekty mezinárodního práva a že mezinárodní dohody, zejména dohody v oblasti lidských práv, pracovního práva či ochrany životního prostředí, zavazují signatářské státy, avšak nezavazují přímo podniky, jež mají v těchto státech sídlo; vzhledem k tomu však, že je úkolem těchto států zajistit, aby podniky se sídlem na jejich území respektovaly jejich právní závazky a dodržovaly povinnost náležité péče, a stanovit přiměřené a vhodné sankce pro případ, že tak tyto podniky nečiní,
- S. vzhledem k základním právům na účinnou právní ochranu a na přístup k nestrannému a nezávislému soudu, jež potvrzuje článek 47 Listiny základních práv Evropské unie a článek 8 Všeobecné deklaráce lidských práv,
- T. vzhledem k zásadě soudní spolupráce, již potvrzují Bruselská úmluva a nařízení č. 44/2001, a vyzýváje Komisi, aby navázala na pokrok zelené knihy, která navrhuje možný vývoj v oblasti extraterritoriality, zejména směrem k rozšíření oblasti působnosti uvedeného nařízení na spory, jichž se účastní odpůrce z třetí země,
- U. vzhledem k tomu, že v kapitole 13 dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Jižní

Koreou a v čl. 270 odst. 3 mnohostranné dohody o obchodu mezi Evropskou unií a Kolumbií a Peru je již zmíněna otázka sociální odpovědnosti podniků, což však nezohledňuje význam sociální odpovědnosti podniků pro plnění evropského cíle ochrany životního prostředí a sociálních a lidských práv, a vzhledem k tomu, že pokračující porušování lidských práv, pracovních norem či ustanovení o ochraně životního prostředí ze strany podniků, ačkoli je v rozporu s deklarovanými cíli, nemá v praxi žádný dopad na pokračování těchto obchodních dohod,

- V. vzhledem k tomu, že se dosavadní dohody v oblasti sociální odpovědnosti podniků ukázaly zejména v těžebním odvětví a dalších oblastech dodavatelského průmyslu jako nedostatečné,
- W. vzhledem k již existujícím právním předpisům Společenství, které se týkají mikropodniků a malých a středních podniků, a zejména k doporučení 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 a iniciativě „Small Business Act“ pro Evropu přijaté v červnu 2008,
- X. vzhledem k tomu, že dohody týkající se sociální odpovědnosti podniků nesmějí sloužit k tomu, aby zabránily účinné legislativě; vzhledem k tomu, že dohody týkající se sociální odpovědnosti podniků, jež se ukáží jako neúčinné či neprosaditelné, by měly vést k přijetí právní úpravy ze strany zákonodárce,
- Y. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků je koncepce, podle níž podniky dobrovolně začleňují do podnikové strategie sociální otázky a otázky týkající se životního prostředí v zájmu všeobecného prospěchu zúčastněných subjektů tím, že se aktivně angažují ve veřejné politice, jež je významným aspektem hodnotově orientované sociální změny,
- Z. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků představuje zásadní součást evropského sociálního modelu posíleného vstupem Smlouvy o fungování Evropské unie, a zejména její horizontální sociální doložky, v platnost, a vzhledem k tomu, že Evropská komise ve svém sdělení o strategii EU 2020 uznává, že je třeba sociální odpovědnost podniků podpořit, neboť je klíčovým prvkem k zajištění dlouhodobé zaměstnanosti a důvěry spotřebitelů,
- AA. vzhledem k tomu, že prostřednictvím koncepce sociální odpovědnosti podniků lze významně ovlivňovat dodržování lidských práv v rozvojových zemích,
- AB. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků by neměla zprošťovat státy odpovědnosti za poskytování základních veřejných služeb,
- AC. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků může hrát klíčovou roli při zlepšování životní úrovně v znevýhodněných společnostech,
- AD. vzhledem k tomu, že při prosazování koncepce sociální odpovědnosti podniků hrají zásadní úlohu odbory, protože zaměstnanci mají možnost poznat reálné podmínky v podnicích, které je zaměstnávají,
- AE. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků musí být zvažována současně a v součinnosti s reformami v oblasti řízení podniků,

AF. vzhledem k úloze malých a středních podniků (MSP) na jednotném evropském trhu a k výsledkům projektů na podporu zásad sociální odpovědnosti podniků financovaných Komisí, které jsou zaměřené i na MSP,

AG. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků na jedné straně a ustanovení o sociálních a environmentálních otázkách uvedená v obchodních dohodách na straně druhé sledují tentýž cíl: vybudování hospodářství, které zohledňuje potřeby lidí i životního prostředí, a dosažení spravedlivějšího, sociálnějišího a lidštějšího stupně globalizace, která bude skutečně sloužit udržitelnému rozvoji,

AH. vzhledem k tomu, že mezi pravidly, jimiž se řídí obchod, a pravidly sociální odpovědnosti podniků nebyla dosud žádná, nebo jen slabá vazba, ale že pokud by se podařilo úspěšně zkombinovat obchodní pravidla s cíli sociální odpovědnosti podniků, bylo by to velmi přínosné,

1. upozorňuje na to, že globální výzvy, vyostřené nedávnou finanční krizí a jejími sociálními důsledky, vedly po celém světě k diskusím o nových otázkách týkajících se regulačního přístupu a veřejné správy ve světovém hospodářství, včetně mezinárodního obchodu; domnívá se, že nová, účinnější a lépe vymahatelná pravidla by měla přispět k rozvoji udržitelnějších politik, jež řádně zohlední sociální a environmentální problematiku;
2. rovněž konstatuje, že globalizace způsobuje intenzivnější konkurenci mezi zeměmi, pokud jde o přilákání zahraničních investorů, i mezi podniky, což mnohdy vede k tomu, že vlády tolerují případy vážného porušování lidských a sociálních práv i poškozování životního prostředí ve snaze podpořit obchod a přilákat investice;
3. připomíná, že zásady, které definují sociální odpovědnost podniků a jsou zcela uznávány na mezinárodní úrovni, tedy jak organizacemi OECD a MOP, tak i Organizací spojených národů, se týkají odpovědného jednání, jež se od podniků očekává, a předpokládají v první řadě dodržování platných právních předpisů, zejména pokud jde o oblast pracovní, o vztahy se sociálními partnery, o lidská práva, životní prostředí, zájmy spotřebitelů a transparentní přístup k nim, boj proti korupci a daňovou oblast;
4. připomíná, že podpora sociální odpovědnosti podniků je jedním z cílů podporovaných Evropskou unií a že podle názoru Evropské Unie musí zajistit, aby vnější politiky, které uskutečňuje v dotčených zemích přispívaly k udržitelnému rozvoji a k rozvoji společenskému a aby činnost evropských společností byla v souladu s evropskými hodnotami a mezinárodně dohodnutými normami bez ohledu na to, kde tyto společnosti investují a působí;
5. připomíná, že cíle společné obchodní politiky by měly být plně koordinovány s globálními cíli Evropské unie, že podle článku 207 Smlouvy o fungování Evropské unie je společná obchodní politika EU prováděna „v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie“ a že podle článku 3 Smlouvy o Evropské unii musí Unie přispívat mimo jiné „k udržitelnému rozvoji této planety, k solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, volnému a spravedlivému obchodování, vymýcení chudoby, ochraně lidských práv, především práv dítěte, a k přísnějšímu dodržování a rozvoji mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů“;

6. domnívá se, že by se Evropská komise měla zabývat možností vytvořit harmonizovanou definici vztahů mezi podniky označovanými jako „mateřské společnosti“ a veškerými podniky, jež se vůči nim nacházejí ve vztahu závislosti, ať už se jedná o dceřiné firmy, dodavatele či subdodavatele, s cílem následně usnadnit určení právní odpovědnosti každé z těchto společností;
7. domnívá se, že sociální a environmentální odpovědnost podniků se s ohledem na značný význam velkých podniků, jejich dceřiných firem a dodavatelských řetězců pro mezinárodní obchod musí stát součástí obchodních dohod Evropské unie;
8. je toho názoru, že sociální ustanovení obchodních dohod by měla upravovat i otázku sociální odpovědnosti podniků, která se týká jednání podniků, a že koncepce sociální odpovědnosti podniků bude v důsledku toho podpořena obchodními dohodami, a zejména rámcem dohledu, který vytvářejí pro uskutečňování zásad, jimiž se tyto dohody řídí;
9. požaduje, aby zásady a povinnosti v oblasti sociální odpovědnosti podniků byly zohledněny a integrovány v budoucím sdělení Komise týkajícím se nové obchodní politiky pro Evropu v rámci strategie Evropa 2020, ve sdělení, jež Komise připravuje k tématu sociální odpovědnosti podniků pro rok 2011, a při provádění obchodní politiky Komise;
10. považuje sociální odpovědnost podniků za účinný nástroj pro zlepšení konkurenceschopnosti, možností k získávání praktické a odborné přípravy, ochrany práv zaměstnanců a práv místních a původních komunit, ochrany životního prostředí a výměny osvědčených postupů na místní, vnitrostátní, evropské i celosvětové úrovni, ačkoli zjevně nemůže nahradit pracovní právo či všeobecné a odvětvové kolektivní smlouvy;
11. vyzývá podniky k tomu, aby začaly bezodkladně uplatňovat koncepci sociální odpovědnosti podniků s cílem zaručit fyzickou integritu, bezpečnost, fyzickou a duševní pohodu a zaměstnanecká a lidská práva nejen svým zaměstnancům, ale i zaměstnancům obecně, a to uplatňováním svého vlivu na širší okruh společníků; zdůrazňuje, že je důležité podporovat rozšiřování takové praxe v malých a středních podnicích a omezit s tím spojené náklady a administrativní zátěž;
12. poukazuje na to, že sociální odpovědnost podniků by se měla rozšířit o nové oblasti, jako je organizace práce, rovné příležitosti, sociální začlenění, antidiskriminační opatření a rozvoj celoživotního vzdělávání a odborné přípravy; zdůrazňuje, že sociální odpovědnost podniků by měla zahrnovat např. dobré pracovní podmínky, rovné odměňování, rovný profesní postup a podporu inovativních projektů, aby se usnadnil přechod na udržitelné hospodářství;
13. důrazně vyzývá členské státy a Unii, aby ve všech podnicích bez ohledu na místo jejich činnosti podporovaly uplatňování osvědčených postupů v rámci sociální odpovědnosti podniků a aby podpořily šíření osvědčených postupů vycházejících z koncepce sociální odpovědnosti podniků zejména tím, že budou zvyšovat informovanost o výsledcích těchto iniciativ;
14. konstatuje, že program sociální odpovědnosti podniků je nutno přizpůsobit konkrétním potřebám regionů a každé konkrétní země, má-li přispět ke zlepšení udržitelného

hospodářského a sociálního rozvoje;

15. domnívá se, že důvěryhodnost dobrovolných iniciativ v rámci sociální odpovědnosti podniků závisí na tom, zda budou zohledňovat mezinárodně přijaté normy a zásady, jako je iniciativa Global Reporting III, a na zavedení dohledu a transparentního přezkumu, které by byly prováděny nezávisle na zúčastněných stranách;
16. zastává názor, že důraz by měl být kladen na aktivní zapojení veškerých subjektů v daném podniku, na školení vedoucích pracovníků a na rozvoj občanské společnosti, zejména s ohledem na zvyšování informovanosti spotřebitelů;
17. zastává názor, že prostřednictvím vzdělávání a informačních kampaní je třeba pěstovat a šířit kulturu sociální odpovědnosti podniků jak ve firmách, tak v rámci vysokoškolského vzdělávání, a to především v rámci studia správy;
18. domnívá se, že sociální dialog a evropské rady zaměstnanců sehrávají v rozvoji osvědčených postupů v oblasti sociální odpovědnosti podniků konstruktivní roli;
19. je pevně přesvědčen o tom, že v hlavních směrech evropské politiky zaměstnanosti je třeba sociální odpovědnosti podniků věnovat více pozornosti;

Začlenění zásad sociální odpovědnosti podniků do systému všeobecných preferencí (GSP a GSP+)

20. žádá, aby zásady sociální odpovědnosti podniků byly začleněny do nařízení o GSP a GSP+ při jeho příštím přezkumu; žádá Komisi, aby zajistila, aby nadnárodní společnosti se sídlem v Evropské unii nebo mimo ni, jejichž dceřiné firmy nebo dodavatelské řetězce se nachází v zemích zapojených do systému GSP, a zejména systému GSP+, dodržovaly své právní, vnitrostátní i mezinárodní závazky v souvislosti s lidskými právy, sociálními normami a právními předpisy v oblasti životního prostředí; přeje si, aby Evropská unie a členské státy, které využívají výhod systému GSP, měly povinnost zajistit dodržování těchto závazků ze strany podniků; žádá, aby se tyto zásady staly povinným požadavkem systému GSP;
21. domnívá se, že obnovený systém GSP+ by měl rovněž zakázat dohody s hostitelskými zeměmi („host-country agreements“), které některé nadnárodní podniky uzavírají za nejasných podmínek s hostitelskými zeměmi využívajícími systém GSP+, aby se tak vyhnuly regulačním předpisům v těchto zemích, čímž jednoznačně jednají v rozporu se zásadami sociální odpovědnosti podniků;

Nové studie dopadu

22. žádá Komisi, aby zlepšila svůj model posuzování dopadu na udržitelný rozvoj ve snaze náležitě zohlednit hospodářské, sociální a environmentální dopady obchodních jednání a jejich dopady na oblast lidských práv a dále cíle, které si Unie předsevzala v oblasti zmírňování změny klimatu; vyzývá Komisi, aby navázala na obchodní dohody s partnerskými zeměmi EU a před podpisem i po podpisu obchodní smlouvy vypracovala studie posouzení dopadu a aby při tom zohlednila zejména citlivá odvětví;

23. zdůrazňuje, že po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost musí být Parlament plně informován o tom, jak jsou závěry posouzení dopadu dohod na udržitelný rozvoj začleňovány do jednání předcházejících uzavření těchto dohod a jaké kapitoly těchto dohod byly změněny za účelem zabránit negativním dopadům pojmenovaným v tomto posouzení dopadu;
24. žádá Evropskou komisi, aby vypracovala studie dopadu za účelem posouzení dopadů obchodních dohod na malé a střední evropské podniky, zejména pokud jde o sociální odpovědnost podniků, a to v souladu s iniciativou „Small Business Act“;

Ustanovení o sociální odpovědnosti podniků ve všech obchodních dohodách Evropské unie

25. obecněji navrhuje, aby součástí budoucích obchodních dohod vyjednaných Unií byla kapitola o udržitelném rozvoji vycházející ze zásad sociální odpovědnosti podniků, jak jsou vymezeny v aktualizované verzi směrnic OECD pro nadnárodní společnosti z roku 2010;
26. navrhuje, aby toto „ustanovení o sociální odpovědnosti podniků“ obsahovalo:
- a. vzájemný závazek obou stran k tomu, že budou v rámci dohody a vzájemných obchodních výměn podporovat mezinárodně dohodnuté nástroje sociální odpovědnosti podniků;
  - b. pobídky, které podniky podpoří v uzavírání závazků týkajících se sociální odpovědnosti podniků a vyjednaných se všemi zúčastněnými stranami daného podniku, včetně příslušných odborů, spotřebitelských organizací, místních sdružení a dotčených organizací občanské společnosti;
  - c. vytvoření „kontaktních míst“, po vzoru kontaktních míst zřízených v rámci OECD, která by umožnila podpořit informovanost o sociální odpovědnosti podniků a transparentnost a kde by bylo možno ve spolupráci s občanskou společností předkládat případné stížnosti týkající se případů nedodržování zásad v oblasti sociální odpovědnosti podniků, které by byly posléze předávány příslušným orgánům;
  - d. požadavek – který zohlední konkrétní situaci a schopnosti malých a středních podniků v rámci rozsahu působnosti doporučení 2003/361/ES ze dne 23. května 2003 a podle zásady „mysli nejdříve v malém“ –, aby podniky nejméně každé dva nebo tři roky zveřejňovaly své výsledky v souvislosti se sociální odpovědností podniků; zastává názor, že tento požadavek posílí transparentnost a podávání zpráv a podpoří viditelnost a důvěryhodnost praktického fungování sociální odpovědnosti podniků prostřednictvím zpřístupňování informací všem zúčastněným stranám, včetně spotřebitelů, investorů a širší veřejnosti, a to cíleným způsobem,
  - e. požadavek, aby podniky a skupiny podniků měly povinnost náležitě péče, tzn. požadavek přijímat preventivní opatření, která by odhalila jakékoli porušování lidských práv a práv v souvislosti s životním prostředím, korupcí nebo daňovými úniky a která by dokázala tomuto porušování předcházet, a to i v případě, že by k němu došlo v dceřiných firmách či dodavatelských řetězcích těchto podniků, tedy

- ve sféře jejich vlivu;
- f. požadavek, aby společnosti prováděly svobodné, otevřené a informované předběžné konzultace s místními a nezávislými zúčastněnými stranami ještě před tím, že bude zahájen projekt, který má dopad na místní společenství;
  - g. zvláštní pozornost věnovanou dopadům zaměstnávání dětí a praktik využívajících dětskou práci;
27. domnívá se, že ustanovení o sociální odpovědnosti podniků by měla být doplněna dalšími ustanoveními; má za to, že:
- a. v případě prokázání porušení závazků vyplývajících ze sociální odpovědnosti podniků by mělo být možné, aby příslušné orgány provedly šetření, a v případě závažného porušení těchto závazků by strany mohly poukázat na odpovědné subjekty;
  - b. obě strany by se měly pokusit podnítit nadnárodní soudní spolupráci, usnadnit v případě podniků, které spadají do jejich sféry působnosti, přístup obětí k soudům a za tímto účelem podpořit vytváření vhodných soudních postupů a uplatňování sankcí v případě porušení předpisů ze strany podniků stejně jako mimosoudních mechanismů domáhání se práv;
28. navrhuje, aby jako součást dvoustranných dohod EU bylo v rámci programů pro posílení soudnictví vytvořeno ustanovení zajišťující odbornou přípravu soudců a soudů rozhodujících ve věcech obchodního práva v oblasti lidských práv a souladu s mezinárodními dohodami o právech pracovníků a životním prostředí;
29. navrhuje zřídit pro každou dohodu o volném obchodu společný parlamentní monitorovací výbor, který bude sloužit jako místo, kde poslanci Evropského parlamentu a poslanci partnerských zemí budou moci získávat informace a uskutečňovat dialog; dodává, že tyto monitorovací výbory by mohly rovněž dohlížet na provádění kapitoly týkající se udržitelného rozvoje a ustanovení o sociální odpovědnosti podniků, vydávat doporučení pro společný výbor pro dohody o volném obchodu, zejména v souvislosti se studiem dopadu a s prokázanými případy nedodržení lidských práv, práv pracovníků či dohod v oblasti životního prostředí;
30. navrhuje vytvořit pravidelné srovnávací fórum pro smluvní strany iniciativy OSN Global Compact, kde by tyto smluvní strany předložily své programy sociální odpovědnosti podniků veřejné kontrole a poskytly spotřebitelům srovnávací základnu a kde by vytvořily kulturu vysokých standardů a nezávislého hodnocení; tato transparentnost by povzbudila společnosti, aby dobrovolně dosahovaly vyšších standardů sociální odpovědnosti podniků nebo aby čelily nákladům na kontrolu ze strany sdělovacích prostředků a veřejnosti;

Podpora sociální odpovědnosti podniků ve vícestranné obchodní politice

31. žádá Komisi, aby podpořila zařazení zásad sociální odpovědnosti podniků do vícestranných obchodních politik a na program mezinárodních fór prosazujících myšlenku sociální odpovědnost podniků, zejména v OECD a v Mezinárodní organizaci práce, ale i ve WTO v souvislosti s opatřeními navazujícími na jednání z Dohá;

32. žádá Komisi, aby v rámci těchto fór vyzvala k vypracování mezinárodní dohody zakládající povinnosti „hostitelské země“¹ a „země původu“² a tvořící součást boje proti porušování lidských práv ze strany nadnárodních společností a aby uplatňovala zásadu extraterritoriality;
33. žádá Komisi, aby podpořila navázání nových vztahů mezi vícestrannými agenturami pověřenými vytvářením sociálních norem a norem v oblasti životního prostředí a WTO, aby byla na mezinárodní úrovni zajištěna lepší soudržnost mezi obchodními politikami a cíli udržitelného rozvoje;
34. zasazuje se o vytvoření výboru pro „obchod a důstojnou práci“ v rámci WTO podle vzoru výboru pro obchod a životní prostředí, kde by bylo možno diskutovat zejména o otázkách sociálních norem, zvláště pokud se týkají zaměstnávání dětí, a o sociální odpovědnosti podniků v souvislosti s mezinárodním obchodem; znovu navrhuje upravit postup pro urovnávání sporů, aby v případě, že budou uvedeny v pochybnost otázky vyplývající z mezinárodních úmluv uzavřených v oblasti životního prostředí či v sociální oblasti, zvláštní skupiny (panely) či odvolací orgán zohlednily stanovisko příslušných mezinárodních organizací, které by potom bylo zveřejněno;
35. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal předsedovi Evropské rady, Radě, Komisi, Hospodářskému a sociálnímu výboru, vnitrostátním parlamentům členských států, Parlamentní konferenci o WTO a Mezinárodní konferenci práce.

---

¹ Státy, v nichž sídlí všechny podniky, jež se nacházejí ve vztahu závislosti vůči svým mateřským společnostem.

² Státy, v nichž se nacházejí mateřské společnosti.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Obchodní politika ve službách globálních cílů Evropské unie

Po klimatické, energetické a potravinové krizi nastoupila mezinárodní krize finanční, která všude, kde zasáhla, způsobila sociální problémy a umocnila potřebu účinných pravidel, která by zajistila, aby světové hospodářství bylo lépe řízeno a aby se nerozvíjelo na úkor společností. Tento požadavek platí i pro mezinárodní obchod, který stojí ve středu globalizace.

V očích občanů na celém světě je rozmach mezinárodního obchodu odůvodněný pouze tehdy, přispívá-li k hospodářskému rozvoji, k zaměstnanosti a ke zlepšování životní úrovně. Pouze za této podmínky vnímají občané otevření obchodu jako pozitivní krok a jsou ochotni je přijmout. Ostré protesty naopak vyvolává takové obchodování, které způsobuje ztrátu pracovních míst nebo ohrožuje životní podmínky a sociální práva a práva související s životním prostředím.

Není tedy možné, aby obchodní politika nahrávala pouze okamžitým zájmům několika hospodářských aktérů. Evropská obchodní politika musí být sladěna se všemi cíli Unie, zejména pak s cíli vnější politiky, pro kterou je jednou z hybných pák podpory její koncepce regulace v globalizovaném světě. Od obchodní politiky, která je v Evropě uplatňována, máme v prvé řadě právo požadovat, aby neškodila, ale aby naopak přispívala k ochraně evropského sociálního modelu a politiky v oblasti životního prostředí.

V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že Evropská unie již dnes poskytuje určité obchodní preference třetím zemím pouze za předpokladu, že tyto země ratifikují hlavní úmluvy Světové organizace práce a některé dohody Organizace spojených národů, které se týkají lidských práv (Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt týkající se hospodářských, sociálních a kulturních práv, Úmluvu o odstranění nucené práce atd.). Unie si navíc již v roce 2006 předsevzala, že bude podporovat „důstojnou práci“, která je jedním z cílů MOP a OSN, prostřednictvím všech svých vnějších politik, a tedy i své politiky obchodní. Její dvoustranné dohody o volném obchodu obsahují nyní kapitolu o udržitelném obchodu, jejíž součástí je celá řada cílů v oblasti životního prostředí a v sociální oblasti. Obchodní dohody uzavírané EU se čím dál častěji stávají součástí širších dohod o partnerství či o přidružení, které obsahují ustanovení o politické spolupráci a závazky v oblasti udržitelného rozvoje a lidských práv. Je tedy jasné, že co se týče zásad, nemá být obchod nikdy oddělován od ostatních vnitřních či vnějších politik Evropské unie.

K uplatňování tohoto přístupu, který není pouze výsadou Evropy, vedla skutečnost, že liberalizace obchodu má nejrůznější hospodářské a sociální dopady, které je nutno řídit a někdy i kompenzovat, neboť takový obchod vždy vytváří vítěze, ale i poražené. Rozvoj mezinárodního obchodu přináší společné výhody pouze za určitých podmínek, neboť přínosy uvnitř jedné země nejsou nikdy mezi jednotlivá společenská a hospodářská odvětví rozděleny rovnoměrně. Proto je nutné vytvořit pro otevření obchodu, pro jeho podmínky a rytmus, který je s urychlením globalizace stále intenzivněji pocíťován, určitá pravidla.

Liberalizace mezinárodního obchodu je navíc doprovázena zuřivou konkurencí mezi zeměmi o přilákání zahraničních investorů a intenzivnější hospodářskou soutěží mezi podniky. Tyto jevy vedly velmi často k porušování pracovních podmínek a demokratických svobod a k poškozování životního prostředí. Příkladem je nepřeborné množství

Pro Evropu, stejně jako pro mezinárodní společenství, je tedy nesmírně důležité začlenit mezi pravidla obchodních výměn skutečné záruky týkající se udržitelného rozvoje a sociálních práv. Tento požadavek, který odpovídá cílům OSN i cílům Evropské unie, je reakcí na značná očekávání evropských občanů. Vyplyvá z něho i určitá koncepce odpovědnosti podniků v sociální oblasti a v oblasti životního prostředí.

Mezi těmito podniky hrají v celosvětovém obchodu nejdůležitější úlohu nadnárodní společnosti. Těm bylo umožněno využít otevření trhů a svěřit určitou část své výroby vnějším subjektům a diverzifikovat svůj dodavatelský řetězec v zemích s nízkými výrobními náklady a s minimálním regulačním rámcem. Proto se očekává, že zásady sociální odpovědnosti podniků budou platit i pro jejich dceřiné firmy a subdodavatele, kteří v těchto zemích působí a prostřednictvím nichž tyto podniky uskutečňují velkou část obchodu s Evropou.

Tři výzvy pro jeden cíl

Evropa je při podpoře sociální a environmentální odpovědnosti podniků v rámci obchodních výměn vystavena třem výzvám:

Morální výzvě: často to jsou naše podniky, které musí změnit své chování a respektovat sociální zásady a zásady v oblasti životního prostředí, zejména provozují-li svou činnost v rozvojových zemích.

Hospodářské a sociální výzvě: nedodržování zásad sociální odpovědnosti podniků představuje druh sociálního a environmentálního dumpingu poškozujícího výrobu a pracovníky umístěné v Evropě, kteří jsou povinni dodržovat přísnější sociální normy a normy v oblasti životního prostředí.

Politické výzvě: a to výzvě soudržnosti mezi našimi politikami v globalizovaném světě a úlohou Evropské unie, od níž občané rovněž očekávají, že jim bude ve světě bez pravidel poskytovat ochranu.

Úspěšně zkombinovat pravidla pro mezinárodní obchod se zásadami sociální odpovědnosti podniků

Mezi obchodem a sociální odpovědností podniků nebyla dosud žádná, nebo jen malá spojitost. Není obtížné pochopit proč: mezinárodní obchod se řídí dohodami, které pro signatářské státy stanoví závazné právní předpisy. Sociální odpovědnost podniků je upravena nezávaznými pravidly, k nimž se podniky zavazují na dobrovolném základě.

Úspěšná kombinace obchodních pravidel a závazků, které podniky učinily v souvislosti se sociální odpovědností, by dala vzniknout účinné hybné páce, která by přiměla podniky, aby zlepšily své chování, a i státy, které s EU podepsaly obchodní dohody, aby dodržovaly sociální normy a normy v oblasti životního prostředí.

Sociální odpovědnost podniků, myšlenka, která urazila kus cesty...

Sociální odpovědnost podniků má za sebou již dlouhou historii: od hlavních zásad OECD vydaných v roce 1976 za podpory odborového hnutí, po nichž následovalo třístranné prohlášení MOP o mezinárodních podnicích, až po celosvětovou úmluvu Organizace spojených národů neboli „Global Compact“, kterou v roce 2000 vydal Kofi Annan. V hlavních zásadách vydaly vlády řadu doporučení nadnárodním společnostem, která se

týkají převážně zaměstnanosti a vztahů se sociálními partnery, lidských práv, životního prostředí, boje proti korupci, zájmů spotřebitelů, hospodářské soutěže či daňových úniků. Od té doby byly realizovány četné iniciativy, které vedly k vytvoření mechanismů dohledu nad těmito kodexy dobrého chování a k zavedení certifikačního značení závazků podniků v oblasti jejich sociální odpovědnosti.

Evropská unie se touto problematikou zabývala v zelené knize vydané v roce 2001, po níž následovala bílá kniha a vytvoření mnohostranného fóra pro sociální odpovědnost podniků, jehož cílem bylo podpořit evropský rámec a strategii příznivou pro sociální odpovědnost podniků. Velké evropské společnosti se sdružily v síti „CSR Europe“ vytvořené v roce 1995 z podnětu Jacquese Delorse.

Komise na sociální odpovědnost podniků dnes a na základě svého sdělení z roku 2006, které na toto téma vydala, nahlíží jako na jedno z hledisek evropského sociálního modelu, které v kontextu intenzivní světové konkurence slouží k ochraně solidarity, soudržnosti a rovnosti příležitostí. Vytyčeným cílem je učinit z EU „*centrum excellence*“ v oblasti sociální odpovědnosti a zajistit, aby její vnější politiky a evropské společnosti, které investují ve třetích zemích, účinně přispívaly k sociálnímu rozvoji.

Evropský parlament přijal několik zpráv a návrhů zaměřených jednak na posílení sociální odpovědnosti podniků (konkrétně usnesení z roku 1999 a z roku 2003, a zejména Howittovu zprávu z roku 2007) a jednak na posílení sociálních a norem a norem týkajících se životního prostředí v obchodních dohodách Evropské unie (za zmínku stojí zejména Désirova zpráva z října 2001 a Désirova a Panayatopoulosova zpráva z května 2007).

... a která musí nalézt své místo v obchodních dohodách EU

Sociální odpovědnost podniků a ustanovení týkající se sociálních otázek a otázek životního prostředí v obchodních dohodách EU sledují stejný cíl: spravedlivější, sociálnější a lidštější globalizaci, která bude sloužit udržitelnému rozvoji. V současné chvíli však obě hlediska sledují paralelní trasy.¹

Tam, kde se setkají, si zdaleka nebudou na škodu, ale naopak se navzájem posílí. Ustanovení týkající se sociálních otázek při uskutečňování obchodu budou posíleny zásadami sociální odpovědnosti podniků, které se týkají chování společností. Sociální odpovědnost podniků bude zase podpořena obchodními dohodami, a zejména rámcem dohledu, který vytvářejí pro uskutečňování zásad, jimiž se řídí.

Tato zpráva se nezabývá všemi návrhy, které Evropský parlament a další mezinárodní orgány formulovaly s cílem podpořit jak sociální odpovědnost podniků, tak i sociální a environmentální normy obsažené v obchodních dohodách.

Soustředí se na návrhy, které konkrétně umožní podpořit sociální odpovědnost podniků v rámci obchodní politiky Evropské unie. To je také podstatou jednotlivých bodů uvedeného návrhu usnesení. Tyto body se týkají zejména:

- přezkumu systému sociální odpovědnosti podniků;
- studií dopadů souvisejících s jednáním o obchodních dohodách Evropské unie a s opatřeními, která na tyto dohody navazují;
- ustanovení souvisejících se sociální odpovědností podniků v dohodách o volném obchodu a v ostatních obchodních a investičních dohodách Evropské unie;

---

¹ V dohodě o volném obchodu s Koreu se sice objevuje zmínka o sociální odpovědnosti podniků, je ovšem nedostačující a postrádá přímou souvislost s prováděním obchodních závazků.

- parlamentního výboru zřízeného pro každou dohodu o volném obchodu, který bude dohlížet především na sociální hlediska a hlediska životního prostředí, včetně sociální odpovědnosti podniků;
- povinnosti nadnárodních společností EU a partnerských zemí zveřejňovat každoročně zprávu o dopadu jejich činnosti a činnosti jejich dceřiných firem a dodavatelských řetězců na sociální oblast a oblast životního prostředí;
- mechanismů justiční spolupráce mezi EU a partnerskými zeměmi včetně možnosti stíhat nadnárodní společnosti umístěné v Evropě i v těchto zemích za závažná pochybení, kterých se tyto podniky či jejich dceřiné firmy dopustí s ohledem na životní prostředí a základní práva;
- zadávání veřejných zakázek;
- vztahů mezi vícestrannými fóry podporujícími sociální odpovědnost podniků a mezi organizací WTO;
- nové iniciativy Evropské komise.

4. 6. 2010

STANOVISKO VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

pro Výbor pro mezinárodní obchod

o sociální odpovědnosti podniků v dohodách o mezinárodním obchodu
(2009/2201(INI))

Navrhovatelka: Pervenche Berès

NÁVRHY

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci vyzývá Výbor pro mezinárodní obchod jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků je koncepce, podle níž podniky dobrovolně začleňují do podnikové strategie sociální otázky a otázky týkající se životního prostředí v zájmu všeobecného prospěchu zúčastněných subjektů tím, že se aktivně angažují ve veřejné politice, jež je významným aspektem hodnotově orientované sociální změny,
- B. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků představuje zásadní součást evropského sociálního modelu posíleného vstupem Smlouvy o fungování Evropské unie, a zejména její horizontální sociální doložky, v platnost, a vzhledem k tomu, že Evropská komise ve svém sdělení o strategii EU 2020 uznává, že je třeba sociální odpovědnost podniků podpořit, neboť je klíčovým prvkem k zajištění dlouhodobé zaměstnanosti a důvěry spotřebitelů,
- C. vzhledem k tomu, že prostřednictvím koncepce sociální odpovědnosti podniků lze významně ovlivňovat dodržování lidských práv v rozvojových zemích,
- D. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků může být jedním z nástrojů boje proti nehlášené práci a daňovým únikům,
- E. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků by neměla zprošťovat stát odpovědnosti za poskytování základních veřejných služeb,
- F. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků může hrát klíčovou roli při zlepšování životní úrovně v znevýhodněných společnostech,

- G. vzhledem k tomu, že při prosazování koncepce sociální odpovědnosti podniků hrají zásadní úlohu odbory, protože zaměstnanci mají možnost poznat reálné podmínky v podnicích, které je zaměstnávají,
- H. vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků musí být zvažována současně a v součinnosti s reformami v oblasti řízení podniků,
- I. vzhledem k roli malých a středních podniků (MSP) na jednotném evropském trhu a k výsledkům projektů na podporu sociální odpovědnosti podniků financovaných Komisí, které jsou zaměřené i na MSP,
- J. vzhledem k tomu, že mandát Rady OSN pro lidská práva v oblasti podnikání a lidských práv a její rámec „Chránit, respektovat a napravovat“, který v současné době uvádí do praxe profesor John Ruggie a o němž má být v roce 2011 vypracována závěrečná zpráva, mají za cíl poskytnout státům, podnikům a dalším sociálním aktérům při jejich aktivitách konkrétní pokyny týkající se lidských práv,
1. považuje sociální odpovědnost podniků za účinný nástroj pro zlepšení konkurenceschopnosti, možností k získávání praktické a odborné průpravy, ochrany práv zaměstnanců a práv místních a původních komunit, ochrany životního prostředí a výměny osvědčených postupů na místní, vnitrostátní, evropské i celosvětové úrovni, ačkoli zjevně nemůže nahradit pracovní právo či všeobecné a odvětvové kolektivní smlouvy;
  2. vyzývá podniky k tomu, aby začaly bezodkladně uplatňovat koncepci sociální odpovědnosti podniků s cílem zaručit fyzickou integritu, bezpečnost, fyzickou a duševní pohodu a zaměstnanecká a lidská práva nejen svým zaměstnancům, ale i zaměstnancům obecně, a to uplatňováním svého vlivu na širší okruh společníků; zdůrazňuje, že je důležité podporovat rozšiřování takové praxe v malých a středních podnicích a omezit s tím spojené náklady a administrativní zátěž;
  3. poukazuje na to, že sociální odpovědnost podniků by se měla rozšířit o nové oblasti, jako je organizace práce, rovné příležitosti, sociální začlenění, antidiskriminační opatření a rozvoj celoživotního vzdělávání a odborné přípravy; zdůrazňuje, že sociální odpovědnost podniků by měla zahrnovat např. dobré pracovní podmínky, rovné odměňování, rovný profesní postup a podporu inovativních projektů, aby se usnadnil přechod na udržitelné hospodářství;
  4. důrazně vyzývá členské státy a Unii, aby ve všech podnicích bez ohledu na místo jejich činnosti podporovaly uplatňování osvědčených postupů v rámci sociální odpovědnosti podniků a aby podpořily šíření osvědčených postupů vycházejících z koncepce sociální odpovědnosti podniků zejména tím, že budou zvyšovat informovanost o výsledcích těchto iniciativ;
  5. konstatuje, že program sociální odpovědnosti podniků je nutno přizpůsobit konkrétním potřebám regionů a každé konkrétní země, má-li přispět ke zlepšení udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje;
  6. domnívá se, že důvěryhodnost dobrovolných iniciativ v rámci sociální odpovědnosti podniků závisí na tom, zda budou zohledňovat mezinárodně přijaté normy a zásady, jako

je globální iniciativa pro podávání zpráv III, a na zavedení dohledu a transparentního přezkumu, které by byly prováděny nezávisle na zúčastněných stranách,

7. zastává názor, že důraz by měl být kladen na aktivní zapojení veškerých subjektů v daném podniku, na školení vedoucích pracovníků a na rozvoj občanské společnosti, zejména na zvyšování informovanosti spotřebitelů;
8. zastává názor, že prostřednictvím vzdělávání a informačních kampaní je třeba pěstovat a šířit kulturu sociální odpovědnosti podniků jak ve firmách, tak v rámci vysokoškolského vzdělávání, a to především v rámci studia správní vědy;
9. domnívá se, že sociální dialog a evropské rady zaměstnanců sehrávají v rozvoji osvědčených postupů v oblasti sociální odpovědnosti podniků konstruktivní roli;
10. vítá podporu sociální odpovědnosti podniků na mezinárodní úrovni a vyzývá Komisi, aby tuto koncepci lépe začlenila do svých obchodních politik tím, že bude usilovat o zapracování přísných doložek odrážejících mezinárodně uznané normy sociální odpovědnosti podniků do všech dvoustranných, regionálních nebo mnohostranných dohod o podávání zpráv o životním prostředí a sociální a správní problematice, má-li být podpořeno lepší zveřejňování údajů evropskými společnostmi, které působí přímo či prostřednictvím dodavatelských řetězců v rozvojových zemích, přičemž tyto společnosti odpovídají za chování svých dodavatelů, a současně v této souvislosti zdůrazňuje úlohu zástupců zaměstnanců a význam sociálního dialogu; vyzývá Komisi, aby pečlivě sledovala zavádění uvedených doložek a aby o něm průběžně informovala Evropský parlament;
11. je pevně přesvědčen o tom, že v hlavních směrech evropské politiky zaměstnanosti je třeba sociální odpovědnosti podniků věnovat více pozornosti.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	2.6.2010
Výsledek závěrečného hlasování	+: 41 -: 3 0: 3
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennahmias, Mara Bizzotto, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Frédéric Daerden, Karima Delli, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Pascale Gruny, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Liisa Jaakonsaari, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Georges Bach, Françoise Castex, Marielle Gallo, Joe Higgins, Franz Obermayr, Evelyn Regner, Birgit Sippel, Emilie Turunen, Cecilia Wikström
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Rosa Estaràs Ferragut, Oldřich Vlasák

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	26.10.2010
Výsledek konečného hlasování	+: 22 -: 4 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	William (The Earl of) Dartmouth, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Elisabeth Köstinger, Jarosław Leszek Wałęsa
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Jean-Pierre Audy, Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin, Vytautas Landsbergis, Evžen Tošenovský